

Alitop – řepka odolná vůči nádorovitosti

Pěstitelé řepky na severu Moravy (celý Moravskoslezský kraj, hranice okresů Vsetín a Přerov), ale i v jiných částech ČR moc dobře znají, když jejich půdu napadne hlenka kapustová (*Plasmodiophora brassicae*). Jedná se o mikroorganismus z říše Rizaria, způsobující nemoc nádorovitost košťálovin. S nádory na kořenech brukvovitých rostlin byli v minulosti dobře obeznámeni zejména zahradníci – pěstitelé zelí, kedluben, květáků, ředkviček a dalších brukvovitých zelenin. V současné době je tento patogen rozšířen i na běžných polích.

V České republice je hlenkou kapustovou napadeno 11 % produkčních ploch pro pěstování ozimé řepky. Velmi častý výskyt zasažených pozemků je

cích, v místech, kde půda velmi špatně vysychá. K výskytu choroby přispívají úzké osevní postupy, kyselé pH půdy a vlhkost půdy nad 60 %.

ských rostlin a pronikají do nich. Zde vznikají primární plasmodia, z nich gamety a nakonec sekundární zoospory, které opouštějí kořenové vlásky.



Rostliny řepky s nádorem

Foto archiv firmy

v celém Moravskoslezském kraji, okrajově se vyskytuje i jinde. Mimo naši republiku se s problémy potýkají také na severu Velké Británie, v Německu, Polsku a dalších pobaltských státech. Jak takové pozemky a napadené rostliny poznáme? Zasetá řepka zde neprospívá. Rostliny nejprve vadnou, žloutnou, později tmavnou vlivem antokyano-

Hostiteli nádorovitosti košťálovin jsou všechny rostliny z čeledi Brassicaceae, a to nejen kulturní, jako jsou ozimá řepka nebo výše jmenované zeleniny, hořčice, ředkve, tuříny, lničky a další mezplodiny, zástupce najdeme i mezi okrasnými rostlinami (tařice, taříčka, měsíčnice roční, letní fiala). Pro pěstitele řepky je důležité připomenout brukvovité plevele (kokoška

Zde končí primární cyklus, ten může probíhat u všech rostlin z čeledi Brassicaceae, dokonce i rezistentních. Sekundární zoospory se v půdě shlukují v zygoty, ty pronikají do mladých kořenů za vzniku sekundárních plasmodií, jejichž činností dochází ke vzniku nádorů (zmnožení a zvětšení buněk). Ze zvětšených buněk v nádorech se po jejich rozpadu uvolňuje obrov-



Řepka Alitop – provozní plocha, okr. Opava

Foto archiv firmy

vého zbarvení listů. Takové řepky nepřežijí zimu, hynou. Při bližším ohledání na jejich kořenech nacházíme nádory nejrůznějších velikostí (viz foto). Měla jsem možnost vidět i nádory velikosti pěsti většího dítěte. Z jara nádory vodnatí a rozpadají se. Do půdy se z nich uvolňují nové trvalé spory. Častý je výskyt na vododržných pozem-

pastuší tobolka, penízek rolní, řeřišnice, hulevník, ohnice). Ty se vyskytují na polích běžně, a i ony mohou být hostiteli. Životní cyklus nádorovitosti košťálovin je poměrně složitý. Patogen v půdě přežívá ve formě velmi malých vitálních spor (asi 3 µm). Po vyklíčení tyto vitální zoospory aktivně vyhledávají kořenové vlásky hostitel-

ské množství trvalých spor, čímž je celý cyklus uzavřen. Optimální podmínky pro vznik nádorů je teplota 18 až 25 °C a minimální vlhkost půdy 50 %. Prevencí výskytu nádorovitosti košťálovin je zamezení přenosu půdy z napadeného pozemku (zemědělská technika např. „službaři“), důsledné hubení brukvovitých plevelů a výdrolo-

Výnosy odrůdy Alitop na provozních plochách

Sklizňový rok	Zemědělský podnik	Okres	Výměra (ha)	Výnos při 8% vlhkosti (t/ha)
2023	AGROZEA, spol. s r. o.; Darkovičky	Opava	29	4,60
2024	RenoFarma Slezan, a. s.	Ostrava-město	47	4,00
2024	AGROZEA, spol. s r. o.; Darkovičky	Opava	56	4,10

vé řepky, časový odstup při pěstování ozimé řepky (ideální je 7 let), setí řepky na konci agrotechnického termínu (kvůli nižší teplotě), vápnění pro zvýšení pH půdy, zamezení zaplavení vodou a volba rezistentní odrůdy na pozemcích, kde se rostliny s nádory v minulosti vyskytly. Společnost KWS Osiva s. r. o. hledá i pro takto napadené pozemky řešení. V současné době máme v maloparcelkových i poloprovozních pokusech pod hlavičkou SPZO dva materiály, a to hybridy Hatonia a KWS Kreatos. Odrůda, kterou máme ve svém portfoliu již od roku 2022, se nazývá ALITOP. Jedná se

o hybridní odrůdu s deklarovanou rezistencí vůči nádorovitosti košťálovin. Tato odrůda byla registrována v Německu v roce 2020. V oblastech s výskytem nádorovitosti vykazuje vysoký výnos, odolnost proti hlavním chorobám řepky je také výborná. Jedná se o plastickou odrůdu, která je vhodná k pěstování ve všech klimatických oblastech a má velkou schopnost přizpůsobit se podmínkám okolí. Má vysokou vitalitu růstu na podzim, špičkové přezimování a rychlý start na jaře. Termín setí je střední, cílem pěstování je 35 rostlin na m². Nástup kvetení je středně pozdní. V České re-

publice je po několika let Alitop pěstovaný v provozních podmínkách v zemědělských podnicích. Odtud je i přiložená fotografie. Výnosy z provozních ploch dosahovaly i v loňském, pro řepku nepříznivém roce velmi pěkných výnosů přes 4 t/ha (viz tabulka). Při výběru řepky pro zásev v novém sezóně 2025–2026 přejeme šťastnou ruku a těšíme se na viděnou na některém z polních dní pořádaných naší společností.

Ing. Pavla Dostálová,
regionální obchodní manažerka
KWS OSIVA s. r. o.